

Feberkramper - information och råd åt föräldrarna

Feberkramper är störningar i medvetandet, som kan förekomma hos friska barn i samband med hög feber. Ibland är krampen så svag att den bara tar sig uttryck i stirrande blick, upprepade knyckningar eller skakningar. Kraftigare kramper gör att barnets kropp stelnar till, armar och ben rycker. Barnet kan också verka helt slappt. Andningen kan ett ögonblick försvåras och barnets läppar kan bli blåaktiga. Kramperna går oftast över på några minuter, i cirka 10% av fallen kan de räcka längre. Efter krampanfallet kan barnet vara uttröttat och vill sova.

Vad beror feberkramperna på?

En kraftig retning av hjärnan, till exempel en elektrisk stöt, kan förorsaka kramper hos vem som helst. Svagare retningar såsom klart blinkande ljus eller sömnbrist kan också förorsaka krampanfall hos människor med förhöjd mottaglighet för kramper. I vår hjärna finns kemiska ämnen som både minskar och ökar mottagligheten för kramper. I normala fall råder balans mellan dessa ämnen.

Man antar att de ämnen som motarbetar kramper lättare förstörs vid höga temperaturer hos små barn än hos vuxna. Därför är små barn känsligare för att få kramper vid hög feber än vuxna. Också arvsanlagen inverkar delvis på den här kemiska balansen. Mottagligheten för feberkramper varierar också beroende på ras, till exempel japanska barn får tre gånger oftare feberkramper än finska barn.

I vilken ålder förekommer feberkramper?

Feberkramp förekommer hos 6 mån-6 åriga barn, vanligast bland 1-3 åriga barn. Benägenhet för feberkramp är ofta ärftlig. Om barnets syskon eller föräldrar har haft feberkramper, är risken för kramper femdubblad jämfört med barn, i vars släkt feberkramper inte förekommit.

Feberkramper förekommer endast i samband med hög feber (över 38,5°C mätt i ändtarmen, 38,0°C mätt i armhålan). Febern kan orsakas av antingen virus eller bakterie. Kramperna förekommer vanligen under det första dygnet med feber, ibland till och med före man hunnit mäta febern.

Förorsakar feberkramper epilepsi?

Det finns inget samband med feberkramper och epilepsi, men ibland kan epilepsianfall förekomma i samband med febersjukdomar. Om ett krampanfall förekommer vid feberstegring under 38,5°C (mätt i ändtarmen), pågår 5-10 minuter eller om barnets utveckling före anfall varit avvikande från det normala, finns det ett skäl till fortsatta undersökningar. Likaså är fortsatta undersökningar befogade om kramper förekommer utan feber eller om feberkrampen inte är symmetrisk.

De typiska kortvariga feberkramperna är ofarliga och förorsakar inte hjärnskador, fastän de kan upprepas. Feberkramperna inverkar inte på barnets utveckling eller allmänna beteende. Barnet kan inte heller dö av ett kortvarigt krampanfall.

Vad skall jag göra om mitt barn får feber?

Om febern stiger (över 38,5°C) minska barnets klädsel och täck det bara med ett lakan. Genom att klä av barnet förhindras värmestegring, detta kan ofta få temperaturen att minska med en hel grad. Föräldrar har ibland svårt med att acceptera nedkyllning av barnet, eftersom man förr rekommenderade att sjuka barn skulle bäddas ner varmt. Barnet bör dricka mycket. Som febernedsättande medicin ges t ex naproxen eller paracetamol.

Vad skall jag göra om mitt barn får en feberkramp?

Vänd barnet **på sida** och kontrollera att åtsittande kläder inte förhindrar andningen. **Sätt ingenting i barnets mun.** Ge den medicin läkaren ordinerat för att avbryta anfall. **Följ noga med barnets tillstånd och krampens längd i minuter.** Vanligen tycker föräldrarna att anfallet räcker oändligt länge, det är därför på sin plats att kontrollera tiden med hjälp av en klocka.

Vid behandling av feberkramp används diazepamrektioler i ändtarmen. De verkar mycket snabbt, inom ett par minuter. Föräldrarna kan själva ge medicinen hemma. Rektiolen skall ges långsamt. Om medicinen ges snabbt kan barnets andning tillfälligt bli ytlig. Medicinen är tröttande och kan ge upphov till övergående muskelslapphet, som märks bland annat som osäker gång. De andra bieffekterna är ofarliga och snabbt övergående.

Feberkramperna upprepas hos 20-30% av de barn, som haft ett feberkrampsanfall. Tendens att få upprepade anfall är större om barnet är under 1,5 år, krampen förekommer redan vid 38,5-39°C feber och börjar inom en timme efter att febern stigit. Därför är det viktigt att medicin finns hemma, på dagvårdsplatsen, på sommarstugan osv. Fast det är fråga om en upprepad feberkramp ta kontakt per telefon med till exempel sjukvårdsupplysningen eller dejourerande läkare.

Om barnet får feberkramp

- Vänd barnet på sida eller på mage med huvudet böjt åt sidan. Kontrollera, att barnet andas normalt och öppna vid behov alla åtstramande klädesplagg.
- Ge diazepamrektiolen enligt bruksanvisningen. Barnet skall ligga på sida då medicinen ges. Kom ihåg att trycka ihop barnets skinkor så att medicinen inte rinner ut.
- Låt barnet ligga i fred men se till att det inte skadar sig. Försök inte hindra muskelryckningar som beror på feberkramp. Håll dig lugn.
- Ifall ryckningarna inte slutar inom fem minuter, beställ ambulans.
- Låt barnet ligga på sida tills ambulansen kommer.
- Om krampen fortsätter längre än fem minuter eller om barnet har avföring inom en minut efter given medicindos, ges en ny diazepamrektiol.
- Om barnet har stel nacke eller rygg, andningssvårigheter, blekgrå ansiktsfärg eller om medvetandet inte återkommer efter feberkrampen, är det skäl att omedelbart föra barnet till läkare.

Barnet skall föras till läkare när det är fråga om första feberkrampen, om krampen räcker längre än fem minuter eller om barnet krampar utan feber.